

УДК 392.5(477.82)(08):82.09-051Денисюк І.

Поліське весілля у науковому дискурсі Івана Денисюка

Надія ПАСТУХ, Оксана КУЗЬМЕНКО

Кандидати філологічних наук,
старші наукові співробітники відділу фольклористики
Інституту народознавства Національної академії наук України
79000, м. Львів, просп. Свободи, 15
e-mail: npastukh@gmail.com
e-mail: kuzmenko.oksana@gmail.com

У статті на матеріалі збірника фольклору із Західного Полісся "Пісні з-над берегів Турського озера" та на підставі авторських спостережень над методикою проведення теренових обстежень проаналізовано збирацькі, едиційні та дослідницькі принципи І. Денисюка. У колі розглянутих питань – історія постання фольклорного збірника; його місце в системі праць, присвячених поліській весільній пісенності; організація теренових досліджень, спрямованих на збір польового матеріалу в селі Тур Ратнівського району Волинської області; структура підготованої книги; образ колективного збирача турської шлюбної поезії; кількісні, хронологічні та географічні характеристики запропонованих текстів. Окремо зосереджено увагу на колі проблем, які упорядник осмислює в передмові, у вступних до розділів, а також у примітках і коментарях.

Ключові слова: фольклорна експедиція, фольклорний збірник, весільна пісня, весільний обряд.

Третє століття триває пошук оптимального способу фіксації народних обрядів та пісенності – від нотування описів і текстів ручкою на папері до відеозйомок найновішою цифровою апаратурою. У цьому безперервному прагненні найточніше передати народну обрядово-словесну реальність присутнє місце посідає така манера подання матеріалу, яка ухиляється від диктату одноосібного погляду на певне явище та презентує стереоскопічну його візію. Маємо на увазі передусім продуктивний спосіб збирання та укладання інформації (про певний обряд), у якому бере участь не одна особа, а група етнографів і фольклористів. У світлі модної у 80-х рр. ХХ ст. критики ілюзорної об'єктивності активного спостереження, яке тривалий час вважали за бездоганний метод описувати світ, ця манера фіксації та презентації стає особливо актуальною. Логіка є такою: якщо реальність не існує поза певною точкою зору, поза суб'єктивним досвідом, то чому б не спробувати її описати шляхом сумування багатьох різних суб'єктивних світоглядів, поглядів, досвідів, методик тощо і відтак наблизитися до повноти відтворення.

Зразком такої мозаїчності у представленні обрядово-фольклорного матеріалу є фольклорно-етнографічний збірник Івана Денисюка "Пісні з-над берегів Турського озера" (Луцьк, 2004). Основу книги склав текст, скомпонований головню із матеріалів студентських фольклорних експедицій. Глибина та ґрунтовність у висвітленні народної культури в кожному окремому фрагменті визначалась особистістю конкретного автора-записувача (як правило, студента) – його досвідом, науковими зацікавленнями, методологічними уподобаннями тощо. Об'єкт експедиційних студій для всіх був єдиним – весільний церемоніал і супровідна пісенність села Тур (Ратнівський р-н Волинської обл.), типового для західнополіського

етнографічного регіону поселення з давньою історією та багатими традиціями. Горизонти зображуваного розширено в такий спосіб, що залучено результати теренових досліджень, здійснених у різні роки. Основну частину записів становили польові матеріали студентів 1982 та 1993 років. Однак хронологія фіксацій не обмежується 80-ми – 90-ми роками. Деякі тексти фігурують у збірнику із паспортом “Денисюк-Півачук Параска Іванівна, 1884 р. нар., без освіти. Запам’ятав від матері Денисюк І. О.”, що розкитує хронологічну амплітуду до першої половини ХХ ст. Окрім того, наявні фіксації 1985 р. (І. Денисюк), 1986 р. (І. Денисюк та Т. Борисюк), 1999 року (В. Галайчук) та 2003 р. (І. Денисюк). Одразу зауважимо, що такий спосіб компонування матеріалу знайшов своє продовження в подальших публікаціях: так, досвідчений польовик Андрій Вовчак, звівши воедино уривки з матеріалів студентських теренових обстежень 2004 року (Львівський національний університет імені Івана Франка), запропонував опис весілля села Оленівка Борзнянського р-ну Чернігівської обл. [4]. Цей цікавий з погляду едиційної методики варіант східнополіського шлюбного обряду упорядник наповнив важливими науковими коментарями та фотографіями.

Щоб гармонійно об’єднати різночасовий матеріал багатьох записувачів, долучивши до поліфонії свій потужний голос, потрібно мати дещо більше, аніж звичайний дослідницький хист і базові знання про упорядкування наукових фольклорних збірників. От про це “дещо більше” варто поговорити докладніше, звернувши увагу на постать Івана Денисюка, автора, збирача та упорядника фольклорно-етнографічного збірника “Пісні з-над берегів Турського озера”.

Від часу появи імені І. Денисюка “яко фольклориста” у дитячому журналі “Сонечко” (1936) простелилася дорога, завдовжки в кілька десятків наукових фольклористичних, а також фольклористично-етнографічних розвідок та етюдів. Відомий передусім у літературознавстві як непересічний фахівець у царині жанрознавства, франкознавства, учений водночас є авторитетом у вивченні питань фольклористики. У полі зору його знахідок і ґрунтовних узагальнень різноаспектні наукові теми. Професор І. Денисюк розбудовує теорію української фольклористики, з’ясовуючи суть таких проблем, як фольклоризм, національна специфіка фольклору, етноестетика української народної словесності; він вибирає і витлумачує релікти старожитностей.

Із появою фольклорного збірника “Пісні з-над берегів Турського озера” відкриваємо його ім’я ще й “яко збирача та упорядника” скарбів народного слова. Передусім заслуговує на увагу сама ідея компонування фольклорного збірника “громадою”, для реалізації якої було прицільно сплановано експедицію та “кинуто” легіон студентів. Перед молодими дослідниками стояло “завдання зібрати якомога повно тексти пісень спеціально і тільки весільного репертуару” [10, с. 22]. Так дещо сухо сформульована мета теренових студій насправді ховала за собою дуже жваві творчі та навіть містичні практики пошуку та здобування матеріалу, у які посвячував неопітів Учитель. Передусім поетичними розповідями про віднайдені власноруч чи то власноніж унікальні релікти народної культури йому вдавалося так надихати студентів, що ті стрімголов мчали “в поле” в пошуках відкриттів, що лежали осьдечки під ногами. Була й розгалужена система мотивування молоді. Так, святкуючи “екватор” перебування в експедиції, І. Денисюк зніціював змагання серед студентів на найбільш “грубий” зошит із записаними текстами. Переможець отримав з рук професора три варених раки. Здавалося б, невелика плата за велику роботу. Однак пам’ятаймо, що власник раків отримував разом із такою відзнакою авторитет у своїй спільноті та пошанивок серед “експедиційної адміністрації”. Для PR-технологів то могло би стати доброю наукою. А найбільше, що впливало на працездатність і сумлінність молодих дослідників, то це виразне розуміння того, що І. Денисюк почувається в цьому селі, у його по-

всякденних клопотах, світоглядних орієнтирах та культурних надбаннях, як риба у воді. Уродженець сусіднього села Заліси, він був добре обізнаний із життям та традиціями цього терену, умів їх розтлумачити, включити в систему місцевих уявлень та повір'їв тощо. Зрештою, його досвід, а ще дослідницький талант найяскравіше об'єктивізувалися в підготованому збірнику. Блискучий стиль передмови, прологів до окремих розділів і коментарів сам собою може кваліфікуватися як високолітературний шедевр. Це своєрідний твір-автобіографія, повернення в часи дитинства та одночасне залишення в порі зрілості. Книгу написано з теплом і глибокою любов'ю. Із вдячністю до людей за їхню безпосередність та непідробну щирість, за сиву прамудрість, якою світиться кожне народне слово. Мудрість, якої не навчить жодний з університетів, якої не сховати за скромним, нашвидкуруч запаспортизованим – “неосвічена”. Оце і є те “дещо більше”, що вирізняє наукове письмо І. Денисюка, – суб'єктивними емоційно-експресивними мазками схоплено об'єктивну картину народного весілля та його безсмертних творців.

Якщо ж повернутися до звичних академічних параметрів, то варто наголосити на тому, що цінність видання полягає в новизні опублікованого матеріалу, адже всі пісенні зразки ніде раніше не друкували, а, отже, були уведений в науковий обіг уперше. Повновартісний польовий матеріал віддзеркалює активний та пасивний репертуар жителів населеного пункту на синхронному зрізі фольклорної традиції. Ретельне фольклористичне обстеження села Тур дозволило, за словами упорядника, “з великої маси записів вибрати оптимальні зразки пісень, не нехтуючи їх варіантами з модифікацією мотивів і стилістики” [10, с. 23]. Водночас цією книгою І. Денисюк успішно продовжив традицію вивчення весільного церемоніалу поліщуків крізь призму одного села, розпочату ще в другій половині XIX – на початку XX ст. у розвідках Ф. Богуславського [1], Т. Ромашевича [2], П. Литвинової-Бартош [13], П. Коломийченка [12], І. Чабана [3], та пізніше підхоплену в публікаціях Р. Цапун [14], Ф. Климчука [11] та інших. Надзвичайно цікавий матеріал, запропонований у новому збірнику, розширює джерельну базу для регіонального вивчення фольклору Західного Полісся та – згодом – для порівняльних студій у межах загальноукраїнської традиції. Варто наголосити, що це лише невелика частина з того, що впродовж десятиліть збирав сам упорядник, а також його студенти під час фольклорної практики, якою він незмінно керував. Левова частка зафіксованого матеріалу зберігається на кафедрі фольклористики Львівського національного університету імені Івана Франка і ще чекає не тільки на своїх дослідників, а й на повне оцифрування та професійне архівування в базі даних нещодавно відкритого “Електронного архіву українського фольклору” при Лабораторії фольклористичних досліджень (керівник А. Вовчак)

Структура збірника є традиційною для видань такого характеру: передмова, основна частина, у якій послідовно відтворено кожен етап весільної учти, та супровідні коментарі етнографічного характеру. У вступному слові (“*Турське весілля*”) фахово, з глибоким знанням особливостей досліджуваної місцевості висвітлено фольклорну традицію одного села. Докладну археологічно-історичну, етнографічну довідку про поселення на березі озера Тур, написано жваво, у стилі есе, свідчить про глибоку та давню зацікавленість ареалом обстеження (у доповнення збірника включено підрозділи “*Із пісенного фольклору села Заліси*” з батьківщини ученого, “*Із репертуару Марини Денисюк*” та “*Марія Яковчук. Пісні, котрі я навчилася від своєї бабусі*”).

Довголітній досвід збирача фольклору (експедиції на Полісся, у Карпати, на Чернігівщину та Черкащину) розвинув у професорові дивовижну здатність віднаходити на карті України саме ті села, що зуміли законсервувати в собі дух старовини, дотепер зберегти давні звичаї та сьогодні демонструвати тяглість народних традицій. Саме у таких поселеннях можна добути багато унікального фольклор-

ного матеріалу. До них і належить давнє село Тур, "біографію" якого дослідник відчитує із археологічних даних, із унікальних люстрацій "Ратенського староства" 1500, 1512 років, що їх свого часу опублікував М. Грушевський, а також із люстрацій 1565 р. (усі три названих документи вперше переклав українською мовою з латинської і старопольської І. Денисюк для публікації у монографії "Ратнівська земля" [6]). Ці "фонограми одшведших поколінь" засвідчують, що ще в XVI ст. люди в Турі жили за законами "Руської правди". Сплачували тут "полюддя", "бобровниче", "лисиче" й інші данини до замку, які віддавали медом, сіном, сиром, хутром білок та іншими натураліями. Однією з таких "данин" було відоме феодальне право першої ночі (*jus prima noctis*), яке мало характерні назви "побрюховчизна", "почеревчизна", "куничне" та на той час вже по-модернізованому сплачувалося грішми, а не натурою [10, с. 8]. Реконструюючи фрагмент за фрагментом "писану" історію села, дослідник майстерно підсилює свій текст ремарками з усної спадщини. Скажімо, вишукуючи в люстраціях назви тогочасних данин, фольклорист доповнює суху документальну інформацію живими картинами свого дитинства, як-от: "Цікаво, що з тих часів до наших дожила назва данини "побору" у приповідці: "Вже хутко скаже: "Побору! Ховайте гребені в комору та йдіте до гною!" Цю приповідку виголошувала моя мати, допрядаючи наприкінці зими кужіль. Видко, тивун як "сиквестратор в село за податки" (І. Франко) приїздив весною і викрикував, аби зносили на його підводу данину" [10, с. 8].

У весільних піснях над берегами Турського озера до цього часу збереглася інформація про язичницьких богів – протекторів шлюбного ложа, що про них ще раніше І. Денисюк опублікував дослідження "Два міфологічні божества у польських епіталамах: Тур і Красная Пані" [7]. А зафіксована тут же пісня про "військо дівочькоє", яке проходило через "село Турецькоє", стимулювала професора до написання унікальної розвідки "Амазонки на Поліссі" [8]. Матеріали цього дослідження доповнюють весільнопісенний репертуар, бо ж, як виявляється, амазонські мотиви фігурують у Турі не лише в петрівочних, а й у весільних піснях. Таким чином, дослідник обсервує та коментує явище міжжанрових інтертекстуальних міграцій.

Звертає увагу І. Денисюк на "космічне" походження жениха, який у цікавій вервечці весільнопісенних метаморфоз сходить до молоді не звідки-будь, а "з неба". Солярним знаком позначений він і в "реєстрі" весільного штабу, який, згідно з місцевим звичаєм, виводили крейдою на стіні в хаті молоді, вдаючись до давньої традиції писати "чертами і різамі". У розділі "Іде молодий зі своїм полком" згромаджено пісні з мотивами лицарських походів, зокрема ті, які пояснюють деякі місця "Слова о полку Ігоревім" (наприклад, "что ми шумить, что ми дзвонить"). Є тут портрет князя, аналогічний літописному, є тут образи дружинників, які здійснюють походи кіньми з золотими сідлами. Із ритуальних пісень цікава епопея оспівування весільного сиру, що мислиться як "великоє даро". Завдяки "сирному" циклу вдається простежити генезу весільного короваю.

На Ратнівщині й Камінь-Каширщині, як відзначає І. Денисюк, донині збереглося звичаєве право дівчини сватати хлопця. Виявляється, описуючи цей звичай як сенсацію для французів, Боплан помилявся, твердячи, що нібито засватаний хлопець не міг відмовити дівчині. Міг, як засвідчують записи упорядника, і це "не уймало честі дівчині", яка посилала "сватух" до кандидата на "приймака".

Розглядаючи основні аспекти "регіонального варіанту моделі національного весілля", І. Денисюк дає характеристику культурно-історичному середовищу, у якому сформувався народнопоетична традиція, зупиняється на понятті "етноетичної культури"; простежує динамічні явища в пісенності на сучасному етапі, побіжно насичує виклад теоретичними поняттями, що допомагають побачити контури змін ("гібрид-контамінація", "гібридні новотвори", "інтертекстуальні

міжжанрові зв'язки" та ін.). Прикметно, що автор наголошує на змінах соціального характеру, які, на жаль, нівелюють місцевий колорит побуту й духовного життя поліщуків. Тому справедливо гостро ставить питання про порятунок "поліських скарбів".

Бражає надзвичайна увага автора статті до слова як клітини етноорганізму. Із ретельністю мовознавця І. Денисюк прояснює етимологію історизмів, діалектизмів; відтворює і коментує найтонші нюанси поліської говірки. За допомогою історичних фактів та на підставі міжжанрових зіставлень він викладає складну мозаїку значень та конотацій окремих весільних образів.

В основній частині збірника знаходимо належне наукове опрацювання фольклорного матеріалу. Перед цим упорядник подає коротку довідку про принципи і спосіб подання польових записів та коментарів. Усі фольклорні зразки книги паспортизовані: маємо дані про те, хто здійснив фіксацію пісні, коли, де і від кого її записано. Варто відзначити, що дослідник подає інформацію про особливості побутування весільної пісні. У збірнику відбиті цікаві явища, типові для функціонування традиційних обрядових текстів у сучасних умовах. Зокрема, йдеться про те, що пісня, яка раніше строго була закріплена за певною картиною весільної драми, сьогодні може неодноразово повторюватися, виконуватися на різних етапах обряду. Коментарі, які стосуються текстового аналізу, дають, крім фольклорного, цінний етнографічний матеріал, що стосується звичаєвого права, матеріальної культури поліщуків тощо.

Словесні тексти народних пісень згруповані в окремі розділи, що відбивають логіку розвитку весільного церемоніального сценарію ("*Сватухи й записини*", "*Як їхали заручаночки*", "*Бохунець чи коровай?*", "*Вінки*", "*Де молодий із своїм полком*" і т.д.). Наповнення в межах 17-ти розділів також упорядковане таким чином, що дозволяє віддзеркалити послідовність дотримання обрядодій у силовому полі окремого етапу. Усі весільні пісні (до них автор включив також окремий розділ поліських танцювальних приспівків "*Пісні до скоку*"), яких майже 700, мають наскрізну нумерацію арабськими цифрами, що полегшує пошук і систематизаційну роботу з текстами.

Варто відзначити, що поміж піснями де-не-де коштовними перлами розсипано примітки професора І. Денисюка, які є свідченням глибокої філологічної ерудиції, тонкого професійного чуття, таланту бачити у частковому розвитку ширших тем. Наприклад, до рядків пісні "В нашого таточка на дворі / Виросла вербочка в колії" додано коментар "Ріст верби в колії – мірило часу: перезвяни так довго гостювали, що встигло вирости "в колії" (слід від колеса возового) деревце" [9, с. 211]. До пісні "Свашки стоячи ладять" читаємо ще одну ремарку: "На Ратнівщині не вживаються слова "газдия", "преч", а також частка "ся" окремо від дієслова. Очевидно, це або дуже давня пісня з книжним впливом староукраїнської мови, або ж запозичення з Галичини..." [9, с. 75]. І справді знаходимо майже ідентичний варіант у записах Володимира Гнатюка з Бойківщини [5, с. 10-11], де названі діалектизми уже є на своєму місці.

Важливо, що І. Денисюк у записаних текстах зберігає основні діалектні особливості мови інформаторів. Загалом треба особливо наголосити на винятковій сумлінності упорядника у справі транскрибування словесного тексту, що свідчить про досконалу обізнаність автора з методикою польових досліджень, із труднощами записування живого мовлення. Так, у піснях збережено різнобій у вимові одних і тих самих звукосполучень. Фіксування таких мовних "парадоксів" дозволяє простежити сучасні тенденції у розвитку мови західних поліщуків, які, з одного боку, позначені впливом нормативних явищ у мові ХХ століття, а з іншого – зумовлені тяжінням під впливом ЗМІ до наддіалектного варіанту (друга половина ХХ століття).

Можна пошкодувати, що збірник не має нотного розшифрування пісень, це значно підвищило б його вартість та послугувало б повнішому представленню не-

повторності турського весілля у єдності слова і музики. Варто, на нашу думку, було б також окремо подати словничок діалектних слів (упорядник пояснює незрозумілі слова відразу після пісні), оскільки такі лексеми повторюються і надалі можуть викликати труднощі у розумінні (“цютьайтеся”, “бразковочки”, “судиванне”).

У короткому прикінцевому слові про невелику за розміром, але вагому за вмістом книгу, зазначимо, що збірник І. Денисюка є цінним джерелом, що дає вичерпне уявлення про особливості шлюбного обряду одного локального осередку, його весільного репертуару, про історичні зміни в обрядовості та пісенності. Це цінне для науки видання, що наводить унікальний фольклорний матеріал села Тур, пропонує для майбутніх укладачів весільної пісенності чітку схему систематизації, містить фахово обґрунтовану інтерпретацію словесних текстів та обрядових дій. Однак головним бачимо те, що опубліковані у книжці матеріали є цікавими не лише як “магазин старожитностей” (М. Грушевський), але і як оприявлення генеральної ментальної ідеї “добропрекрасного”, що репрезентує етичне й естетичне як єдине органічне ціле народної філософії буття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуславский Ф. Село Юриновка (Новгородсеверского уезда Черниговской губернии) в историческом и этнографическом отношении / Ф. Богуславский // Черниговские губернские ведомости. - 1855. - № 19, 20, 21.
2. Весілля в с. Британах Борзенского у. Черниговской г. / Зап. Т. К. Ромашкевич // [Грінченко Б.Г.] Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседних с ней губерниях. - Чернигов: Типография губернского земства, 1899. - Т. 3: Песни. - С. 423-457.
3. Весілля на Сокальщині / Зап. І. Чабан. 1922-1927 // Весілля: у 2 кн. / Упорядк. М.М. Шубравської. - К.: Наукова думка, 1970. - Кн. 2. - С. 125-182.
4. Вовчак А. Весілля села Оленівка Борзнянського р-ну Чернігівської обл. / Андрій Вовчак // Народознавчі зошити. - 2006. - № 3-4. - С. 370-393.
5. Гнатюк В. Бойківське весілля в Мшанці (Старосамбірського повіта) / Володимир Гнатюк // Матеріали до українсько-руської етнології. - Львів, 1908. - Т. X. - С. 1-29.
6. Денисюк В. Т., Денисюк І. О. Ратнівська земля / В. Т. Денисюк, І. О. Денисюк. - Луцьк: Настир'я, 2003. - 450 с.
7. Денисюк І. Два міфологічні божества у поліських епіталамах: Тур і Красная Пані / Іван Денисюк // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. - Львів, 1999. - Випуск 27. Українська фольклористика. - С. 41-48.
8. Денисюк І. О. Амазонки на Поліссі / І. О. Денисюк. - Луцьк: Настир'я, 1993. - 27 с.
9. Денисюк І. О. Пісні з-над берегів Турського озера: пісні і коментарі / І. О. Денисюк. - Луцьк: Надстир'я, 2004. - 256 с.
10. Денисюк І. О. Турське весілля (Вступне слово) / І. О. Денисюк // Денисюк І. О. Пісні з-над берегів Турського озера: пісні і коментарі. - Луцьк: Надстир'я, 2004. - С. 5-24.
11. Климчук Ф. Традиційне весілля села Симоновичі / Федір Климчук // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. - Львів, 1999. - Випуск 27. Українська фольклористика. - С. 185-276.
12. Коломийченко П. Весіле в селі Прохорах Борзен. пов., Черниг. губ. 1912 р. / П. Коломийченко // Матеріали до української етнології. - Львів, 1919. - Т. XIX-XX - С. 81-118.
13. Литвинова-Бартош П. Весільні обряди і звичаї у с. Землянці, в Чернігівщині / П. Литвинова-Бартош // Матеріали до українсько-руської етнології. - 1900. - Т. 3. - С. 70-173.
14. Сербинівське весілля / зап., транскр. та упорядк. Раїси Цяпун. - Рівне: Перспектива, 2001. - 144 с.

Polissia Style Wedding in Ivan Denysiuk's Scientific Discourse

Nadiya PASTUKH, Oksana KUZMENKO

The article analyzes I. Denysiuk's collective, editing and research methods based on the collection of folklore material from West Polissia "Songs from the shores of Lake Turske" and author's observations of the methods of spatial survey.

Among the issues researched – the history of folklore collection creation; its place in the system of works, dedicated to wedding songs in Polissia; organization of spatial surveys aimed at collecting field material in the village of Tur, Ratne District in Volyn Region; the structure of the book prepared; the image of collective gatherer of Tur wedding poetry; quantitative, chronologic, and geographical characteristics of the featured texts. In addition, extra attention is focused on the range of problems which are discussed by the compiler in the foreword, introductions to the chapters, as well as in the footnotes and comments.

Keywords: folklore expedition, folklore collection, wedding song, wedding ritual.

Полесская свадьба в научном дискурсе Ивана Денисюка

Надежда ПАСТУХ, Оксана КУЗЬМЕНКО

В статье проанализированы принципы сбора фольклорного материала, его исследования и эдиции И. Денисюком. В качестве материала использовался сборник фольклорных текстов Западного Полесья “Песни с берегов Турского озера”. Авторы рассматривают вопросы об истории возникновения фольклорного сборника; его месте в системе работ, посвященных полесской свадебной песне; организации пространственных исследований, направленных на сбор полевого материала в селе Тур Ратновского района Волынской области; структуре подготовленной книги; образе коллективного собирателя турской брачной поэзии; количественных, хронологических и географических характеристиках предложенных текстов. Отдельно проанализирован круг проблем, которые составитель осмысливает во введении, в предисловиях к разделам, а также в примечаниях и комментариях.

Ключевые слова: фольклорная экспедиция, фольклорный сборник, свадебная песня, свадебный обряд.

Стаття надійшла до редколегії 9.10.2014
Прийнята до друку 11.11.2014

Нові книги

Поле: збірник наукових праць з історії, теорії та методології польових досліджень: у 5 т. / наук. ред. М. Гримич, упор. О. Брайченко, М. Гримич, С. Жовтий. – К.: Дуліби, 2014. – Т. 1: Вступ до спеціальності. – 320 с.

Збірник наукових праць “Поле” присвячений актуальним проблемам історії, теорії та методології польових досліджень в галузі суспільних дисциплін. У першому томі окреслено такі теми: стилістика й етика польових досліджень; професійна субкультура польовиків; взаємостосунки збирача та респондента; специфіка досліджень на нових та незнайомих “полях”; старі й нові методи дослідження; проблеми фальсифікацій; експериментування “в полі”; метафольклор тощо.

